

*Fikir tarihimizin önemli ismi,
Liberal Düşünce Topluluğu'nun kurucu başkanı,
hukukçu, kıymetli büyüğümüz Kâzım Berzeg Beyefendi
7 Şubat 2016 tarihinde vefat etti.*

*Kendisine rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı
diliyoruz.*

*Liberal Düşünce Topluluğu
Yönetim Kurulu*

Babamın Ardından

Yenal Berzeg

Giriřimci, Kâzım Berzeg'in Ođlu

1864'teki büyük Çerkes soykırım ve sürgünüyle o zamanın Osmanlı topraklarına göç etmek zorunda bırakılan ailemizin bu topraklarda yaşayıp hayatını kaybetmiş olan beşinci kuşağındandı babam. Çocukluğundan itibaren ailemizin Samsun'daki çiftliklerinde çalışmış ve çok küçük yaşlardan itibaren ailenin büyük çocuğu olarak önemli sorumluluklar yüklenmişti. Üniversite çağına geldiğinde diploması İstanbul'a yetişmediği için girmeyi arzu ettiği mühendislik fakültelerinin sınav tarihini kaçırıp aslında hiç aklında olmayan hukuk fakültesine girdiğini anlatırdı. Mezuniyetten sonra yedek subaylığı döneminde de Ağrı'da arazi kiralayarak çiftçiliğe devam etti ve Ağrı'da şeker pancarı yetiştiren ilk kişi oldu. Askerlikten sonra Samsun'da çiftçilik ve avukatlık yapmaya devam etti. 1970'li yılların başlarında babası ve amcaları kendisinin büyük itirazlarına rağmen çiftlikleri satmaya karar verdiklerinde, toprakların çiftliklerde çalışan köylülere kazandırılabilmesi için mücadele verdi. Sonra 80'li yılların ortalarına doğru tekrar serbest avukatlığa başladığı döneme kadar süren, Ankara'da kamu kurumlarında hukuk müşaviri olarak çalıştığı dönem başladı. Çiftçilik ve avukatlığın yanında, 60'lı yıllardan itibaren *Forum* dergisinde siyasi yazılar yazdı, 1972 yılında *Türk Tarımı ve Toprak Reformu* adındaki ilk kitabı yayınlandı. Ülkede serbest piyasa taraftarının hemen hemen hiç olmadığı o yıllarda kitap ve yazılarında kumanda ekonomisinin ve Sovyet sisteminin çökmekte olduğunu söyledi. Bu yıllardan beri kendisini liberal demokrat olarak tanımlamaktaydı.

Babamın hayatındaki en güzel gelişmelerden birisi, 1992 yılında Atilla Yayla, Mustafa Erdoğan ve Bekir Berat Özipek'le tanışması oldu. O güne kadar kendisini Türkiye'de entelektüel alanda yalnız hissediyordu. Liberal Düşünce Topluluğu'yla birlikte, adeta babamın hayatında yeni ve güzel bir dönem başladı. 1992 yılında kurulan bu dostluk, hayatının sonuna kadar devam etti. Liberal Düşünce Topluluğu'nun kuruluşundan sonra babam avukatlığın yanında kitap yazmaya, gazete ve dergilere yazı göndermeye ağırlık verdi.

Babam tabiat olarak özgürlüğüne çok düşküdü. Liberalizmden başka bir siyasi çizgide olabilmesi bu yüzden mümkün değildi. Ceberrut devlet anlayışına korkmadan tepki gösterirdi. Örneğin Ankara'da sık sık yaşadığımız, devlet memurları ya da siyasetçiler geçebilsin diye yolların kapatılması durumunda çok öfkelenir, trafik polislerini dinlemez, polislerle kavga etme pahasına geçerdi. Çocukken bu beni çok korkuturdu elbette. Ya da bir devlet dairesinde kendi ifadesiyle vatandaşı adam yerine koymadıklarında rahatlıkla kavga çıkarabilirdi. Çok cesur bir adamdı.

Babam hayatın içinden gelmişti. Küçüklüğünden beri mal alıp satmış, üretim yapmış, maaş vermiş, sigorta ve vergi ödemiş gerçek bir hayat insanıydı. Bürokrasinin, bir tüccarın ya da bir insanın hayatında ne büyük zorluklar çıkardığını çocukluğundan itibaren yaşayarak öğrenmişti. Bürokrasinin gaddarlığına karşı vatandaşın tek sesini duyurma yolunun siyaset olduğunu söylerdi. Demokrasiye inanır, vatandaşın, alternatifler arasında her zaman en doğru seçimi yaptığını düşünürdü.

İnsan sadece çıkarlarının peşinden giden bir homoeconomicus değildir derdi babam. İnsanın merhamet, vicdan, diğergamlık gibi yüce vasıfları vardır, şerefi için düello yapar, bir dava uğruna tüm servetini harçayabilir derdi. Babamın yaptığı bu tanım kendisi için de geçerliydi. Çok merhametliydi. Maddi durumu yetersiz insanların davalarını ücretsiz takip ettiği çok olmuştu. Yıllar önce evin kapısını çalıp para isteyen bir adama verdiğim cevapta biraz terslediğimi düşünüp "oğlum senden sadece ekmek parası istedi" diye beni eleştirmişti. Fikirleri menfaatinden önce gelirdi, düşüncelerini söylemekten çekinmezdi, kendi deyimiyle kula kulluk etmezdi.

Sinop'taki Altinkaya Barajı yapılırken köyleri ve tarlaları kamulaştırılan köylülere devlet her zamanki uygulamasında olduğu gibi düşük bir kamulaştırma bedeli biçmişti. Babam bu köylüler adına dava açarak önce kamulaştırma bedellerinin artırılmasını istedi. Bu davaları kazandı, fakat devlet parayı ödemiyordu. Yüzde yüzlere varan enflasyon ortamında birkaç yıl içinde köylülerin alması gereken paranın neredeyse tamamı buharlaşıyordu. Devlet bu şekilde binlerce insanı açlığa mahkum etmişti. Babam bu resmi gaddarlık

aleyhinde AİHM’de davalar açtı ve kazandı. Böylece AİHM’de mülkiyet hakkı konusunda verilmiş ilk kararı almış oldu. Meslek hayatındaki en büyük tatmini sanırım bu davalar sonucunda duymuş olmalı. Çünkü insan haklarını, mülkiyetin kutsallığını önemseyen, insanları seven ve devletin gaddarlığına kızan bir insanı daha mutlu edebilecek bir sonuç olamazdı.

Babam bir çiftçiydi, avukattı, yazardı. Tüm boş vaktini ailesiyle geçiren, çocuklarına hep sevecen davranan, bir kez bile sesini yükseltmeyen çok iyi bir eş ve babaydı. Cesurdu, çalışkandı, kibardı, merhametliydi, ahlaklı ve mertti. Müthiş bir hafızası, olayları muhakeme etme ve ifade kabiliyeti vardı. Siyasetin yanında tarihi çok severdi. Tarih dergilerinde yayınlanmış yazıları da vardı. Klasik batı müziği tutkunuydu. Son yıllarda yazı yazmaya biraz uzaklaşmış olsa da gündemi çok yakından takip ediyor, neredeyse bütün gün okuyordu. Okumaktan boş kalan vakitlerinde bahçesiyle ilgileniyor, kedisine bakıyor, bahçeye gelen diğer sokak kedilerini besliyordu. Hayvanları çok sevdi, onlar için “Allah’ın bize emanetleri” derdi. Bir de sanırım en önemlisi, hafta sonlarını bekliyordu çocukları ve torunlarını görebilmek için.

Inarritu’nun Biutiful filminin başlangıç ve bitiş sahnelerinde Javier Bardem’in canlandığı Uxbal karakteri, öldükten hemen sonra babasının kendi yaşlarındaki haliyle bir ormanda karşılaşır ve baba oğul birbirleriyle şakalaşırlar. Bu acı dolu filmin adı gibi tek güzel sahnesi budur aslında. Babam gibi güzel bir insanı özlememek mümkün değil. Tesellim, iyi ve anlamlı bir hayat yaşamış olması, geride yarım kalmış bir işinin olmaması. Ve tabi ki filmdeki gibi babam ve diğer sevdiklerimizle başka bir boyutta tekrar karşılaşacağımızı biliyor olmak.

Liberal Düşünce Topluluğunun tüm üyelerine babamın vefatı sebebiyle göstermiş oldukları yakınlık ve dostluktan dolayı ailecek ne kadar teşekkür etsek az gelir. Bu sayının yapımında da emeği geçen geçmeyen tüm üyelere ve babamın dostlarına sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.